

תפארת ראדזין

יוצא לאור על ידי מרכז מוסדות חסידי ראדזין
 בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 ב"ה גיליון פרשת החודש תשפ"ד

וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר, הַחֹדֶשׁ
 הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים... (שמות יב, א-ב)

"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם". נתקשה משה על מולד
 הלבנה.. והראה לו [הקב"ה] באצבע את הלבנה
 ברקיע ואמר לו: "כזה ראה, וקדש!"

(רש"י)

מדוע הקדים הקב"ה את מצוות "קידוש החודש" לכל המצוות, ונתנה לישראל
 בעודם "בארץ מצרים"? וכך: על שום מה נתקשה משה רבנו במעשה 'קידוש
 החודש', עד שהוצרך הקב"ה להראות לו הלבנה 'באצבע' כביכול??

מבאר רבנו "אורחות חיים" זי"ע:

בני ישראל בארץ מצרים, שרויים היו במצב רוחני ירוד במידה כזו, עד שלא
 הייתה להם מציאות עצמית כלשהי, כדרשת חז"ל¹ על הפסוק "או הנסה אלהים
 לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי"² – שהכתוב מדבר בזאת אודות מצבם של ישראל
 במצרים כאומה שלא הייתה להם חיות עצמית, רק משולים היו לגבי מצרים
 כעובר במעי אימו שהוא נטול חיות משלו וכל חיותו מאמו, וכאשר הקב"ה
 הוציא את ישראל ממצרים היה זה לדידם בבחינת "עובר הנשמת ממעי אימו".

נס ופלא למעלה מן השכל היה בכך, שבני ישראל חולצו לפתע מתוך מצב נמוך
 של חוסר מציאות עצמית, והחלו להוות מציאות של קדושה עד שנהיו לעם ה'.
 במצב הסתר וחוסר עצמיות כפי שחיו בו אבותינו במצרים, היה בדבר משום
 התרחשות בלתי מציאותית, בבחינת דבר לא יאומן.

¹ מכילתא פרשת בשלח, פרק יד פסוק ל. מדרש שוחר טוב, פרק קיד.

² דברים ד, לד.

מצוות "קידוש החודש" מסמלת מצב דומה, כאשר 'הלבנה' בעיצומו של חודש הולכת ומקטינה, עד שהיא 'נעלמת' מן העין כליל. דומה שכבר אינה קיימת במציאות. והנה לפתע מתחדשת הלבנה, עד שהיא שבה להאיר ברקיע השמים במלוא הדרה!

בזאת היה מתקשה משה רבנו, בעת שבשרו הקב"ה שעתידים ישראל להיגאל עד שיהפכו להיות עם ה' בבחינת "בְּהוֹצִיאָךְ אֶת־הָעַם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדֵן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה"³ – כיצד יתכן הדבר שישראל יעברו מעבר כה חדר וקיצוני מ'אין' ל'יש' מן הבלתי נצפה בחושי אדם אל הנראה ונגלה לעין כל?? עד כי "הראה לו הקב"ה לבנה בחידושה" ואמר לו: "כזה ראה – וקדש!"

לאמור: כשם שהלבנה מתחדשת כל חודש, והיא מזריחה קרני אורה לאחר היעלמותה מן העין כאשר אין מבחינים בה כלל – כך ישועתן של ישראל קרובה היא לבוא וצדקתם להיגלות, דווקא מתוך מצב של הסתר פנים שאופף את נפשם בארץ תלאובות של מצרים.

("סוד ישרים" תניינא, פרשת פקודי)

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֳדָשִׁים, רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה

המיוחד שבחודש ניסן המכונה בתורה "רֵאשׁ חֳדָשִׁים" – אומר מרן "בית יעקב" – שבחודש זה הקרוי גם 'חֹדֶשׁ הָאָבִיב'⁴ יוצא ומתגלה אור גדול שהבורא יתברך ברחמיו בונה לישראל ולבריאה, עוד במשך זמן רב מקודם לכן.

שכן חודש ניסן הינו ראשית חודש האביב ותחילת תקופת הקיץ, שהיא מגיעה לארץ לאחר חודשי חורף הארוכים שבהם הבריאה נמה את שנתה, הצמחייה נובלת ושעות היממה מתקצרות. בימות החורף אלו, למרות שפני השטח מנומנמים לכאורה, נבנית לה עיקר הצמיחה בעליית השרף באילנות, שהיא יוצאת לפועל לאחר מכן, בימי ניסן כשהאילנות מלבלבים.

זהו עניין 'ברכת האילנות' בחודש ניסן, כמאמר הגמרא⁵: "היוצא בימי ניסן ורואה אילנות מלבלבים, אומר ברוך שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובים ליהנות בהם בני אדם!" למרות שצמיחת עצי הפרי מתחילה כאמור בימי החורף הקרים, בחודש שבט שמהווה ראש השנה לאילנות' שאז עולה השרף באילנות ומתחיל תהליך חנטת הפירות – אולם ראשית הצמיחה נראית רק בימי ניסן, שאז האילנות מתחילים ללבלב ולפרוח

³ שמות ג, יב.

⁴ "היום אתם יוצאים, בחודש האביב" – שמות יג, ד.

⁵ ברכות מג, ב. שלחן ערוך אורח חיים, סימן

וניכרת בהם התחדשות, לפיכך זהו הזמן המתאים להכיר בטובת הבורא ולהודות על כך בברכה מיוחדת.

כן הדבר בחודש 'ניסן' שהינו חודש הגאולה, כאשר בימי צאתנו ממצרים החלה הגאולה בימי תשרי כמאמר חז"ל 'בראש השנה בטלה העבודה מאבותינו במצרים'! אך אור הגאולה זרח בשלימות רק בחודש ניסן שבו נאמר לישראל "היום אתם יצאים, בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב!" בחודש הזה מתחילות להיגלות הישועות לעם ישראל, שנבנות והולכות במשך כל חדשי השנה.

וכשם שבחודשי החורף מתרחשת נבילה באילנות, עד שלעין אדם נדמה ששוב לא תתחדש הצמיחה באילנות – אך השורש נשאר חי וקיים והימנו מתחילה הצמיחה המחודשת שרואה אור בימי חודש ניסן. כך היה בעת יציאת מצרים, כשישראל נגאלו לאחר שכבר דומה היה שהשתקעו לגמרי במצרים. וכן יהיה בגאולה העתידה כמאמר חז"ל⁶ 'בניסן נגאלו, ובניסן עתידים להיגאל!'

מזו הסיבה מכונה חודש ניסן בשם "ראש חֲדָשִׁים"! לפי שבו מתחילה ההתחדשות להיות מושגת לעין אדם, ומאז מתפתחת בו ההכרה בטובת השם יתברך.

[על פי "בית יעקב" פרשת בא, לד-לה; וראו גם "ספר הזמנים" לחודש ניסן]

*

"הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר יִשׁוּעוֹת בּוֹ מְקִיפּוֹת"...

(פייט למוסף של 'פרשת החודש')

דיבר בקדשו כ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל:

הצדיקים הקדמונים זי"ע פירשו⁷ כי תיבת "מקיפות" נגזר מלשון "חנווני המקיף על גבי פנקסו"⁸, היינו שמוכר ללקוחות סחורה "בהקפה" על חשבון העתיד שישלמו לו בעת שיהיה בידם לשלם.

בעת גאולת מצרים שרויים היו בני ישראל במצב רוחני ירוד מאוד, כידוע מן המדרש ששרו של מצרים היה מקטרג אז כנגדם וטוען: "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, מה השתנו אלו מאלו"? וכפי המובא בשם האר"י ז"ל וספרי מקובלים, בני ישראל בטרם צאתם ממצרים היו שקועים בתוך מ"ט שערי טומאה רחמנא ליצלן, וגאולת מצרים הגיעה להם ממש "ברגע

⁶ ראש השנה יא, א.

⁷ שמות יג, ד.

⁸ ראש השנה יא, א.

⁹ בשם הרה"ק מאפטא, ובשם הרה"ק מסטרליסק, שם משמאל בשם החידושי הרי"מ, ועוד צדיקים.

¹⁰ ראה: אבות פרק ג, משנה טז.

האחרון" שכן אילו נשארו במצרים לפרק זמן נוסף כבר היו שוקעים בשער הנו"ן, ואז לא היו יכולים חלילה לצאת ממצרים לעולמים.

ובאיזו זכות נגאלו בני ישראל ממצרים??

התשובה לכך מצויה בדבר השם יתברך למשה רבנו בבשורת הגאולה: **"בְּהוֹצִיאָךָ אֶת־הָעַם מִמִּצְרַיִם, תַּעֲבֹדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הַהָר הַזֶּה"**¹¹! היינו: נכון שלעת-עתה אין בני ישראל מצויים במצב של ראויים לגאולה, אולם גואל אנוכי אותם עכשיו על סמך העתיד שיקבלו את התורה בהר סיני לאחר צאתם ממצרים. מבואר מזאת, שעיקר זכות בני ישראל שמכוחה זכו לגאולה הייתה בזכות קבלת התורה, וגאולתם הוענקה להם "בהקפה" על חשבון העתיד.

ולכך היו צדיקי הדורות מתבטאים במעלת חודש ניסן שהינו בבחינת "החודש אֲשֶׁר יִשׁוּעוֹת בּוֹ מְקִיפּוֹת" היינו, שבכוחם של בני ישראל לפעול ישועות "בהקפה" על חשבון העתיד וכלשונם: **"מֵעַן קֶעַן זִיךְ אוֹיִס בְּאַרְגָּעַן אֶ יִשׁוּעָה!"** על סמך שהננו מקבלים על עצמנו להתחזק בלימוד התורה ובקיום המצוות כרצון ה' כפי שכל נפש מישראל מייחלת לעצמה בעומק פנימיותה, לשמור ולעשות ולקיים המצוות בכל נפשה ומאודה.

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שנזכה במהרה לקיום **"ישועות בו מְקִיפּוֹת"** ולראות בקרוב בנחמת ציון וירושלים ובגאולה השלמה, ויתקיים בנו מקרא שכתוב **"פִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת"**¹² ברחמים גדולים בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו – אמן!!

~~~~~
"אַרְבַּעַת פְּרָקִים כְּבַמְחֻזָּה,

בְּאַרְתָּ זֶה מְזָה לַחֻזָּה,

כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נַחֲזָה,

וְנַעֲרִיצְךָ קְדוֹשׁ בְּחֻדְשׁ הַזֶּה!"

(=מתוך: מוסף לפרשת החודש)

"בניסן נגאלו – ובניסן עתידים להיגאל!"¹³

¹¹ שמות ג, יב.

¹² מיכה ז, טו.

¹³ ראש השנה יא. כדברי רבי יהושע.